

HOTĂRÂREA CURȚII
DIN 15 OCTOMBRIE 1980¹

SA Roquette Frères
împotriva
Statului Francez — Administrație vamală
(Cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare
formulată de Tribunal d'Instance din Lille)

„Sume compensatorii monetare pentru produsele derivate”

Cauza 145/79

În Cauza 145/79,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal d'Instance din Lille pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe, între

SA ROQUETTE FRÈRES, din Lestrem,

și

STATUL FRANCEZ — ADMINISTRAȚIA VAMALĂ

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 40 din tratat și a articolelor 1 și 2 din Regulamentul nr. 974/71 al Consiliului din 12 mai 1971 privind anumite măsuri de politică de conjunctură care urmează să fie adoptate în sectorul agricol ca urmare a extinderii intervalului de fluctuație pentru monedele anumitor state membre (JO L 106, p. 1),

CURTEA,

constituită din H. Kutscher, președinte, P. Pescatore și T. Koopmans, președinți de cameră, J. Mertens de Wilmars, Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, G. Bosco, A. Touffait și O. Due, judecători,

avocat general: H. Mayras

grefier: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Prin Hotărârea din 29 iunie 1979, primită la Curte la 17 septembrie, Tribunal d'Instance din Lille a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, șapte întrebări privind interpretarea articolului 40 din tratat și a articolelor 1 și 2 din Regulamentul nr. 974/71 al Consiliului, din 12 mai 1971, privind anumite măsuri de politică de conjunctură care urmează să fie adoptate în

¹Limba de procedură: franceza.

sectorul agricol, ca urmare a extinderii intervalului de fluctuație pentru monedele anumitor state membre (JO L 106, p. 1).

2 Tribunal d'Instance a fost sesizat în legătură cu o acțiune inițiată de către societatea pe acțiuni Roquette Frères împotriva statului francez, a administrației vamale, vizând rambursarea sumelor percepute în plus de către vamă în temeiul sumelor compensatorii monetare începând cu 25 martie 1976, data intrării în vigoare a Regulamentului nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976, de modificare a sumelor compensatorii monetare ca urmare a evoluției cursurilor de schimb ale francului francez (JO L 79, p. 4).

3 Reclamanta în acțiunea principală, Roquette, a contestat metodele de calcul utilizate de Comisie pentru a stabili sumele compensatorii monetare aplicabile produselor transformate din industria producătoare de amidon de porumb, produselor transformate din industria producătoare de amidon de grâu, feculelor de cartofi, sorbitolului și izoglucozei. Aceste metode sunt contrare normelor stabilite de Consiliu în ceea ce privește modul de calcul al sumelor compensatorii monetare aplicabile produselor care depind de produsele pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție; acestea încalcă în special articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 974/71. Mai mult, aceste metode au avut ca efect crearea unei denaturări a concurenței între producătorii de pe piața comună.

4 Pârâțul în acțiunea principală a susținut că statul francez nu face altceva decât să aplice reglementarea comunitară fără a putea să aprecieze temeinicia modului de calcul al sumelor compensatorii monetare. Acesta percepe aceste sume și le varsă în Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă.

5 Tribunal d'Instance a ordonat o expertiză. Acesta a aprobat concluziile din raportul expertului în ceea ce privește existența și importanța denaturărilor susținute de către Roquette și care rezultă din metodele de calcul al sumelor compensatorii. Pe această bază, Tribunal d'Instance a considerat că era necesar să suspende hotărârea până când Curtea de Justiție a putut să decidă dacă denaturările astfel relevate sunt contrare articolului 40 din tratat și dacă este necesar să se modifice modul de calcul al sumelor compensatorii în sensul dorit de Roquette.

Observație preliminară

6 Primele șase întrebări adresate de Tribunal d'Instance urmăresc să afle care este metoda corectă de calcul a sumelor compensatorii monetare aplicabile amidonului de porumb, amidonului de grâu, feculelor de cartofi, sorbitolului și izoglucozei. Este necesar să se observe că sumele compensatorii în cauză au fost stabilite și modificate prin regulamentele Comisiei, care a fost abilitată în acest sens prin articolele 3 și 6 din Regulamentul nr. 974/71. Cele șase întrebări solicită Curții să se pronunțe cu privire la metodele de calcul pe care le-a utilizat Comisia pentru a determina sumele stabilite de aceasta. În mod indirect, acestea necesită astfel o apreciere a valabilității actelor cu putere de lege prin care Comisia a stabilit sumele compensatorii aplicabile produselor în cauză.

7 În cazul în care, în cadrul repartizării funcțiilor între instanțele naționale și Curte pentru aplicarea articolului 177 din tratat, instanțelor naționale le revine competența de a decide cu privire la relevanța întrebărilor adresate, Curții de Justiție îi revine cu toate acestea competența exclusivă de a extrage din ansamblul elementelor furnizate de instanța națională acele elemente

de drept comunitar care necesită, având în vedere obiectul litigiului, o interpretare sau o apreciere a valabilității.

Dispoziții generale

8 Răspunsul la întrebările adresate trebuie examinat în lumina obiectivelor care inspiră instituirea, prin Regulamentul nr. 974/71, a sumelor compensatorii monetare în cadrul politicii agricole comune, precum și a dispozițiilor din tratat referitoare la această politică agricolă comună, în special la articolele 39, 40 și 43.

9 Sumele compensatorii monetare au fost instituite prin Regulamentul nr. 974/71 pentru a împiedica, în cadrul organizărilor comune ale piețelor, o dezorganizare a sistemului de intervenție prevăzut de reglementarea comunitară și mișcări anormale de prețuri, cauzate de fluctuațiile monedelor unor anumite state membre. Considerentele din Regulamentul nr. 974/71 precizează că sumele care urmează să fie instituite trebuie să se limiteze la sumele strict necesare pentru a compensa incidența măsurilor monetare asupra prețurilor la produsele de bază pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție și este necesar ca acestea să fie aplicate numai în cazurile în care această incidență ar conduce la dificultăți.

10 În temeiul articolului 1, alineatul (2), din același regulament, perceperea sau acordarea unor sume compensatorii se aplică produselor pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție în cadrul organizării comune a piețelor agricole, precum și produselor al căror preț depinde de produsele din această primă categorie și care intră sub incidența organizării comune a piețelor sau care fac obiectul unei reglementări specifice în temeiul articolului 235 din tratat. Articolul 2 alineatul (2) precizează că, pentru produsele altele decât cele pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție, sumele compensatorii sunt egale cu incidența asupra prețului produsului în cauză a aplicării sumei compensatorii la prețurile produsului care face obiectul regimului de intervenție de care acestea depind.

11 Din aceste dispoziții rezultă că, atât pentru produsele de bază cât și pentru produsele dependente, instituirea unor sume compensatorii monetare are ca obiect de a corecta efectele variațiilor cursului de schimb instabile care, într-un sistem de organizare a piețelor de produse agricole bazate pe prețuri comune, sunt de natură să provoace perturbări în schimburile de produse, și în special să compromită regimul de intervenție prevăzut pentru aceste produse. Instituirea sumelor compensatorii monetare vizează, prin urmare, în principal menținerea sistemului de prețuri unice în organizările agricole ale pieței, întrucât acest sistem de prețuri unice constituie, având în vedere obiectivele de menținere a nivelului de trai al producătorilor agricoli și de stabilizare a piețelor corespunzătoare acestor organizații, temeiul liberei circulații a produselor agricole în cadrul Comunității. Obiectivul său nu este și nu poate fi acela de a urmări o protecție suplimentară a piețelor la nivelul prețurilor agricole ale unui stat membru în raport cu altele, obiectiv care este incompatibil cu uniformitatea căutată.

12 În ceea ce privește în special produsele dependente, este necesar, în plus, să se observe, astfel cum a constatat Curtea în Hotărârea sa din 12 noiembrie 1974 (Cauza 34/74, *Roquette*, Recueil, p. 1217), că, atunci când, în cazul produselor de bază fluctuațiile monetare pot fi, în temeiul articolului 2 din Regulamentul nr. 974/71, compensate în întregime, acest fapt nu se aplică produselor dependente. În cazul celor din urmă, expresia „incidență” care este prevăzută la alineatul (2) de la același articol 2, permite numai Comisiei să ia în considerare, în stabilirea

sumelor compensatorii monetare, de repercusiunea sumelor compensatorii aplicate produsului de bază asupra prețului produsului dependent.

13 Curtea admite că calculul incidenței sumei compensatorii monetare, stabilite pentru un produs de bază, asupra prețurilor produselor dependente, ridică pentru un număr considerabil de produse, a căror metodă de fabricație și compoziție pot varia în diferitele regiuni ale Comunității, probleme dificile de ordin tehnic și economic. Este de competența Comisiei să rezolve aceste probleme, menținând în același timp o anumită coerență și un minim de transparență în sistemul sumelor compensatorii, pe care aceasta este obligată să-l instituie în acest sector. În acest scop, ea trebuie să dispună de o putere largă de apreciere, în special în ceea ce privește existența sau amenințarea unor perturbări în schimburile comerciale, numărul produselor dependente pentru care trebuie să se stabilească o sumă compensatorie și incidența, asupra prețului produsului dependent, a sumei compensatorii stabilite pentru produsul de bază. Stabilirea sumei compensatorii pentru un produs transformat nu poate fi pusă la îndoială numai în baza motivului că, pentru o întreprindere sau pentru un grup de producători, calculul incidenței sumei compensatorii aplicabile produsului de bază nu este complet adecvat, întrucât acesta poate fi indispensabil pentru a realiza evaluări forfetare.

14 Puterea de apreciere care trebuie recunoscută Comisiei are, cu toate acestea, limite. În cazul în care metoda de calcul utilizată are drept consecință supunerea produselor transformate în mod sistematic unor sume compensatorii a căror sarcină — sau, după caz, beneficiul — depășește ceea ce este necesar, pentru a lua în considerare incidența sumei compensatorii aplicabile produsului de bază, dispozițiile care instituie aceste sume nu mai pot fi considerate ca având scopul de a neutraliza efectele fluctuațiilor monetare între statele membre. Într-un astfel de caz, Comisia nu mai acționează în cadrul competențelor pe care le deține în temeiul Regulamentului nr. 974/71.

15 În lumina acestor considerente, este necesar să se examineze primele șase întrebări adresate de instanța națională.

Cu privire la amidonul de porumb (prima întrebare)

16 Prin prima întrebare, Tribunal d'Instance dorește să afle dacă restituirea la producție, calculată la cursul reprezentativ, trebuie luată în considerare la calculul sumelor compensatorii aplicabile amidonului de porumb și produselor derivate din acesta.

17 Din dosar, precum și din explicațiile date de Comisie, rezultă că sumele compensatorii aplicabile amidonului de porumb, stabilite prin Regulamentul nr. 652/76, care a generat litigiul în acțiunea principală, și prin regulamentele de modificare ulterioare, au fost calculate pe baza prețului de intervenție pentru porumb. Întrebarea adresată Curții se referă la problema dacă această metodă de calcul nu este greșită, în sensul că aceasta nu ia în considerare restituirea la producția acordată, în temeiul reglementării comunitare, în ceea ce privește porumbul utilizat în Comunitate pentru producția de amidon.

18 În cursul procedurii în fața Curții, Comisia a expus modul în care aceasta calculează sumele compensatorii aplicabile amidonului de porumb. Conform opiniei sale, nu există motive pentru a lua în considerare, în scopul calculului, prețul de intervenție al porumbului, dat fiind că producătorii de amidon se aprovizionează cu porumb la un preț superior prețului de intervenție, care se situează aproximativ la nivelul prețului-prag. În fața dificultăților pe care le presupune luarea în considerare a prețului de aprovizionare real, care depinde de situația pieței, Comisia s-a

bazat pe un preț de aprovizionare stabilit în mod forfetar. Prin urmare, pentru a calcula sumele compensatorii aplicabile amidonului de porumb, aceasta a luat în considerare prețul-prag al porumbului, după deducerea restituirii la producția de amidon. Cu toate acestea, în cazul în care prețul de aprovizionare astfel determinat este mai mare decât prețul de intervenție, Comisia s-a bazat pe acest din urmă preț, în locul prețului de aprovizionare, deoarece aceasta a fost obligată să stabilească sumele compensatorii cele mai puțin ridicate cu putință, având în vedere caracteristicile sectorului agricol în cauză. În acest caz, nu există nicio justificare economică pentru a deduce restituirea la producție din prețul de intervenție, întrucât acesta reprezintă un preț mai scăzut decât prețul de aprovizionare care include restituirea la producție.

19 Tabelele cu cifre prezentate Curții de către Comisie arată că din 1975, prețul de intervenție pentru porumb a fost mai scăzut decât prețul-prag pentru acest produs, după deducerea sumei restituirii la producția de amidon. Rezultă că în cursul perioadei care interesează prezentul litigiu, suma compensatorie aplicabilă amidonului de porumb a fost stabilită pe baza prețului de intervenție pentru porumb, fără deducerea restituirii la producție.

20 Întrucât instituirea sumelor compensatorii monetare are scopul principal de a preveni riscul de dezorganizare a sistemului de intervenție prin fluctuații ale monedelor, aceasta nu presupune necesitatea de a stabili aceste sume pe baza prețului pieței pentru produsul agricol în cauză sau pe baza unui preț de aprovizionare stabilit în mod forfetar. Sumele compensatorii aplicabile produsului de bază, porumbul, au fost stabilite pe baza prețului de intervenție pentru porumb.

21 În cazul în care sumele compensatorii aplicabile produsului de bază se bazează pe prețul de intervenție, este dificil să se conceapă modul în care poate fi calculată incidența aplicării sumei compensatorii în cazul prețului la produsul de bază asupra produsului transformat, în sensul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 974/71, pornind de la un alt preț al produsului de bază decât prețul de intervenție. Din dosar rezultă că sumele compensatorii aplicabile produselor transformate din porumb, altele decât amidonul — pentru care nu s-a prevăzut nicio restituire la producție— sunt calculate efectiv pornind de la prețul de intervenție pentru porumb.

22 Prin urmare, rezultă că prețul de aprovizionare pentru porumb a fost luat în considerare numai pentru a stabili sumele compensatorii pentru un produs transformat care poate beneficia de o restituire la producție și că această luare în considerare a avut ca efect faptul că aceste sume compensatorii sunt într-adevăr stabilite pornind de la prețul de intervenție pentru porumb, fără a deduce restituirea la producție.

23 Pentru a justifica această metodă de calcul, Comisia a susținut în memoriul său că alegerea prețului celui mai semnificativ pentru calcularea sumelor compensatorii monetare aplicabile produselor transformate din cereale face parte dintr-o apreciere economică de ansamblu. În acest scop, aceasta a indicat anumite circumstanțe care sunt în favoarea producătorilor situați în țările cu monede depreciate, cum ar fi Franța, ca de exemplu posibilitatea de a se aproviziona cu porumb indigen, scutirea prevăzută la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 974/71 pentru calculul sumelor compensatorii aplicabile statelor membre a căror monedă este depreciată și faptul că majorările lunare ale prețului de intervenție nu sunt luate în considerare la calculul sumelor compensatorii pentru produsele transformate pe bază de porumb. Din aceste motive, alegerea prețului care urmează să fie luat în considerare este inclusă în puterea largă de apreciere de care dispunea Comisia în acest domeniu.

24 Cu toate acestea, aceste argumente nu sunt relevante. Puterea de apreciere recunoscută Comisiei în ceea ce privește metoda de calcul al sumelor compensatorii aplicabile produselor transformate nu are scopul de a permite acestei instituții să ia în considerare situația economică a unei anumite ramuri de producție, ci de a realiza, în limitele trasate de Regulamentul nr. 974/71, o estimare a incidenței sumelor compensatorii aplicabile produselor de bază asupra prețului produselor transformate. Luând în considerare elementele care sunt externe acestei situații și stabilind astfel sume compensatorii pentru amidonul de porumb pe baza prețului de intervenție la porumb fără deducerea restituirii la producție, în timp ce sumele compensatorii pentru alte produse transformate pe bază de porumb, pentru care nu este prevăzută nicio restituire la producție, sunt calculate de asemenea pe baza prețului de intervenție la porumb, Comisia a depășit limitele care îi sunt impuse prin Regulamentul nr. 974/71.

25 Prin urmare, este necesar să se răspundă primei întrebări că sumele compensatorii monetare aplicabile amidonului de porumb trebuie, în temeiul Regulamentului nr. 974/71, să fie calculate pe baza prețului de intervenție pentru porumb, după deducerea restituirii la producție pentru amidonul de porumb.

Cu privire la amidonul de grâu (a doua întrebare)

26 Prin cea de-a doua întrebare se dorește să se afle dacă la calcularea sumei compensatorii monetare aplicabile amidonului de grâu prețul produsului de bază, înainte de deducerea restituirii la producție, trebuie să fie același cu cel luat în considerare la calculul sumei compensatorii pentru grâu.

27 Comisia a susținut că a stabilit metoda de calcul aplicabilă amidonului de grâu în scopul respectării identității de tratament cu amidonul de porumb, luând în considerare în același timp prețul de referință pentru grâu, în locul prețului de intervenție, acest dintâi preț având același rol în sectorul grâului și al produselor sale secundare la calcularea sumelor compensatorii, ca și prețul de intervenție în sectorul porumbului și al produselor sale secundare. Din dosar rezultă că sumele compensatorii aplicabile la grâu sunt calculate pe baza prețului de referință pentru grâu, în timp ce acelea aplicabile amidonului de grâu sunt stabilite pornind de la prețul-prag pentru grâu, după deducerea restituirii la producție.

28 Conform informațiilor pe care Comisia le-a furnizat Curții, Comisia a păstrat prețul-prag după deducerea restituirii la producție întrucât acesta reprezenta prețul de aprovizionare cu grâu pentru producătorii de amidon. Cu toate acestea, spre deosebire de ceea ce s-a întâmplat în sectorul porumbului, acest preț de aprovizionare a fost întotdeauna inferior prețului de referință; prin urmare, acesta a fost luat în considerare în mod constant la calcularea sumelor compensatorii aplicabile amidonului de grâu.

29 Având în vedere observațiile referitoare la amidonul de porumb precum și alegerea declarată a Comisiei de a acorda un tratament identic amidonului de porumb și amidonului de grâu, Comisia și-a depășit evident competențele prin adoptarea unei alte baze de calcul pentru sumele compensatorii aplicabile amidonului de grâu decât prețul de referință, după deducerea restituirii la producție. Rezultă că răspunsul la cea de-a doua întrebare trebuie să fie afirmativ.

Cu privire la ansamblul produselor derivate din același produs de bază (a treia întrebare)

30 Cea de-a treia întrebare ridică problema dacă totalul sumelor compensatorii aplicate ansamblului de produse și produse secundare care rezultă din transformarea aceluiși produs de bază poate depăși suma compensatorie aplicabilă produsului de bază.

31 Curtea a examinat această problemă în hotărârile pronunțate la aceeași dată ca și prezenta hotărâre (15 octombrie 1980) în cauzele 4/79 (*Providence agricole de Champagne*) și 109/79 (*Maïseries de Beauce*).

32 Din aceste hotărâri rezultă că prin adoptarea unui sistem de calculare a sumelor compensatorii monetare pentru produsele transformate pornind de la același produs de bază, cum ar fi porumbul sau grâul, al cărui preț depinde de cel al porumbului sau al grâului, care reușește să stabilească, pentru diversele produse rezultate din transformarea unei anumite cantități de porumb sau de grâu într-o ramură de producție determinată, sume compensatorii al căror total se ridică la o cifră net superioară sumei compensatorii stabilite pentru această cantitate dată de porumb sau de grâu, Comisia a încălcat Regulamentul nr. 974/71, precum și articolul 43 alineatul (3) din tratat.

Cu privire la feculele de cartofi (cea de-a patra întrebare)

33 Prin cea de-a patra întrebare se dorește să se afle dacă suma compensatorie aplicată feculelor de cartofi trebuie să fie identică celei aplicate în cazul amidonului de porumb.

34 Este necesar să se amintească faptul că Regulamentul 974/71 prevede sume compensatorii pentru produsele pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție, precum și pentru produse al căror preț depinde de produsele din această primă categorie și care sunt reglementate în plus de organizarea comună a piețelor sau care fac obiectul unei reglementări specifice în temeiul articolului 235 din tratat. Se știe că nicio măsură de intervenție nu este prevăzută pentru feculele de cartofi, însă prețul feculelor de cartofi depinde de cel al porumbului, date fiind raporturile de concurență sau chiar cele de substituție care există între feculele de cartofi și amidonul de porumb.

35 În aceste condiții, incidența aplicării sumei compensatorii în cazul prețurilor la porumb asupra feculelor, în sensul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 974/71, nu poate fi diferită de aceeași incidență asupra amidonului de porumb.

36 Cu toate acestea, Comisia a contestat acest punct de vedere. Aceasta a subliniat că, în ceea ce privește feculele de cartofi, produsele secundare obținute nu au valoare reală și, prin urmare, nu fac obiectul unor sume compensatorii monetare, spre deosebire de ceea ce se întâmplă în sectorul porumbului. Mai mult, aceasta estimează că în cadrul puterii sale de apreciere economică ea trebuie să ia în considerare dificultățile deosebite ale industriei feculelor de cartofi, dificultăți recunoscute de Curte în hotărârea sa din 12 iulie 1979 (Cauza 166/78, *Republica Italiană/Consiliu*, Recueil, p. 2575).

37 Aceste ultime considerente, care pot fi semnificative în privința ajutorului la producție, astfel cum a recunoscut Curtea în fapt în hotărârea menționată anterior, sunt cu toate acestea diferite de elementele care trebuie avute în vedere atunci pentru stabilirea sumelor compensatorii monetare. Acestea nu au scopul de a proteja împotriva dificultăților deosebite ale unei anumite ramuri de industrie prelucrătoare, ci de a neutraliza efectele fluctuațiilor monetare asupra sistemului de prețuri unice în cadrul organizărilor comune ale piețelor de produse agricole.

38 Faptul că produsele secundare obținute în timpul producției de fecule de cartofi nu fac obiectul unor sume compensatorii monetare este lipsit de relevanță. Deoarece prețul feculelor de cartofi depinde de cel al porumbului, din cauza raporturilor de concurență directă între feculele de cartofi și amidonul de porumb, calcularea sumelor compensatorii care urmează să fie aplicate nu poate depinde de condițiile de producție specifice sectorului feculelor de cartofi. Dimpotrivă, este posibil ca suma compensatorie aplicabilă amidonului de porumb să fie influențat de totalul sumelor compensatorii aplicabile produselor secundare derivate din aceeași cantitate de porumb, astfel cum rezultă din răspunsul dat la cea de-a treia întrebare; în acest caz, suma compensatorie aplicabilă feculelor de cartofi ar trebui să fie supusă aceleiași influențe.

39 În cazul în care, prin urmare, astfel cum indică cel de-al șaselea considerent din Regulamentul nr. 974/71, sumele compensatorii care urmează să fie instituite trebuie să se limiteze la sumele strict necesare pentru a compensa incidența măsurilor monetare asupra prețurilor la produsele de bază pentru care sunt prevăzute măsuri de intervenție, este necesar să se răspundă la cea de-a patra întrebare, că suma compensatorie aplicabilă feculelor de cartofi nu poate să o depășească pe cea aplicabilă amidonului de porumb.

Cu privire la sorbitol (cea de-a cincea întrebare)

40 Prin intermediul celei de-a cincea întrebări, instanța națională adresează întrebarea dacă sorbitolul care conține mai mult de 2% manită și care este produs pe bază de porumb, al cărui preț este în relație cu cel al porumbului, trebuie să facă obiectul unei sume compensatorii bazate pe prețul porumbului.

41 Sorbitolul este un produs care face obiectul unei reglementări specifice în temeiul articolului 235 din tratat. Regimul de schimburi comerciale aplicabil sorbitolului a fost stabilit prin Regulamentul nr. 1059/69 al Consiliului din 28 mai 1969 de stabilire a regimului de schimburi aplicabil anumitor mărfuri care rezultă din transformarea produselor agricole (JO L 141, p. 1), precum și prin Regulamentul nr. 1060/69 al Consiliului de la aceeași dată de stabilire a cantităților de produse de bază considerate ca fiind folosite la producerea mărfurilor care intră sub incidența Regulamentului nr. 1059/69 (JO L 141, p. 7).

42 În temeiul Regulamentului nr. 1059/69, la importul în Comunitate, sorbitolul face obiectul unei impuneri compus dintr-un element fix și un element mobil. Metoda de calcul al elementului mobil este stabilită prin Regulamentul nr. 1060/69, care face o distincție, în această privință, între sorbitolul care conține manită într-o proporție mai mică sau egală cu 2% din greutate, calculată la conținutul de sorbitol care este considerat ca fiind produs pe bază de porumb și sorbitolul care conține mai mult de 2% manită, considerat ca fiind produs pe bază de zahăr (anexa la regulament, poziția 29.04 C III). Pentru calcularea sumelor compensatorii aplicabile sorbitolului, Comisia s-a bazat chiar pe această distincție.

43 Roquette susține că opinia conform căreia, în mod normal, sorbitolul cu un conținut ridicat de manită este obținut din zahăr este greșită. Aceasta arată că producția de sorbitol, care reprezintă mai mult de jumătate din producția comunitară pentru acest produs, se realizează exclusiv pe bază de porumb și că 60% din producția sa de sorbitol a avut un conținut de manită cuprins între 3% și 4%; de altfel, 90% din producția comunitară de sorbitol, din care mai mult de jumătate are un conținut de manită între 3% și 4%, este produsă pe bază de porumb. Expertul numit de instanța națională a constatat că aplicarea unei sume compensatorii calculate la prețul zahărului unui sorbitol obținut din porumb, creează diferențe artificiale de preț.

44 Cu toate acestea, aceste elemente de fapt nu sunt de natură să afecteze validitatea stabilirii sumelor compensatorii aplicabile sorbitolului. În temeiul articolului 2 alineatul (2) din Regulamentul nr. 974/71, Comisia a luat în considerare incidența aplicării sumei compensatorii la prețul produsului asupra prețurilor la sorbitol, de care depind prețurile sorbitolului. Prin stabilirea acestui ultim produs în funcție de conținutul de manită prezent în sorbitol, Comisia s-a aliniat normelor stabilite de Consiliu în ceea ce privește organizarea comună a piețelor aplicabilă sorbitolului. Realizând acest lucru, aceasta a rămas în limitele competențelor pe care i le conferă Regulamentul nr. 974/71.

45 Prin urmare, este necesar să se răspundă celei de-a cincea întrebări că sorbitolul care conține mai mult de 2% manită și care este produs pe bază de porumb, nu trebuie neapărat să facă obiectul unei sume compensatorii monetare bazate pe suma compensatorie pentru porumb.

Cu privire la izoglucoză (cea de-a șasea întrebare)

46 Prin cea de-a șasea întrebare, se ridică problema dacă izoglucoza, produsă pe bază de porumb, al cărei preț este în relație cu cel al porumbului, trebuie să facă obiectul unei sume compensatorii bazate pe suma compensatorie pentru porumb.

47 Răspunsul la această întrebare este negativ. Izoglucoza face obiectul unui ansamblu de măsuri comunitare de stabilire a unui regim corespunzător pentru acest produs dar similar regimului aplicabil zahărului lichid cu care izoglucoza este considerată a fi în concurență directă. În aceste condiții, Comisia a calculat corect sumele compensatorii aplicabile izoglucozei pe baza sumelor compensatorii aplicabile zahărului alb.

Cu privire la validitatea Regulamentului nr. 652/76 și a regulamentelor de modificare a acestuia

48 Din răspunsurile date la prima, la a doua, la a treia, și la a patra întrebare rezultă că Regulamentul nr. 652/76 este lipsit de validitate:

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile amidonului de porumb pe o altă bază decât cea a prețului de intervenție pentru porumb, după deducerea restituirii la producția de amidon;

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile amidonului de grâu pe o altă bază decât cea a prețului de referință pentru grâu, după deducerea restituirii la producția de amidon;

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile ansamblului de diverse produse, rezultate ca urmare a transformării unei anumite cantități din același produs de bază, cum ar fi porumbul sau grâul, într-o ramură de producție determinată, la o valoare net superioară sumei compensatorii stabilite pentru această cantitate dată din produsul de bază;

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile feculelor de cartofi care le depășesc pe cele aplicabile amidonului de porumb.

49 Aceeași concluzie se impune în ceea ce privește validitatea regulamentelor ulterioare ale Comisiei care stabilesc sau modifică sumele compensatorii monetare aplicabile produselor menționate la alineatul anterior.

50 Întrucât această lipsă de validitate este pronunțată în cadrul unei acțiuni preliminare în temeiul articolului 177 din tratat, este necesar să se precizeze consecințele acesteia.

51 În cazul în care tratatul nu stabilește în mod expres consecințele care decurg dintr-o declarație a lipsei de validitate în cadrul unei acțiuni preliminare, articolele 174 și 176 conțin norme precise în ceea ce privește efectele anulării unui regulament în cadrul unei acțiuni directe. Astfel, articolul 176 prevede că instituția care emite actul anulat este obligată să adopte măsurile necesare pentru a executa hotărârea Curții. În hotărârile sale din 19 octombrie 1977, în cauzele 117/76 și 16/77 (*Ruckdeschel și Hansa-Lagerhaus Ströb*, Recueil, p. 1753) și în cauzele 124/76 și 20/77 (*Moulins et Huileries de Pont-à-Mousson și Providence agricole de la Champagne*, Recueil, p. 1795), Curtea a făcut deja trimitere la această normă în cadrul unei acțiuni preliminare.

52 În acest caz, aplicarea prin analogie a articolului 174 alineatul al doilea din tratat, conform căruia Curtea poate să indice care dintre efectele unui regulament declarat nul trebuie considerate ca fiind definitive, se impune din aceleași motive de certitudine juridică precum cele care stau la baza acestei dispoziții. Pe de o parte, lipsa de validitate de care este vorba în prezenta cauză ar putea să genereze o recuperare a sumelor plătite necuvenit de către întreprinderile interesate din țările cu monedă depreciată și de către administrațiile naționale interesate din țările cu monedă puternică, ceea ce, dată fiind lipsa de uniformitate a legislațiilor naționale aplicabile, poate să conducă la diferențe semnificative de tratament și, pornind de aici, să cauzeze noi denaturări ale concurenței. Pe de altă parte, este imposibil să se aprecieze dezavantajele economice care decurg din lipsa de validitate a actelor cu putere de lege în cauză fără a face aprecieri pe care numai Comisia este obligată să le facă în temeiul Regulamentului nr. 974/71, având în vedere alți factori relevanți, cum ar fi de exemplu aplicarea ratei reprezentative la restituirea la producție.

53 Din aceste motive, este necesar să se recunoască faptul că lipsa de validitate constatată a actelor cu putere de lege în cauză nu permite contestarea percepției sau a plății sumelor compensatorii monetare efectuate de autoritățile naționale pe baza acestor dispoziții, pentru perioada anterioară datei prezentei hotărâri.

Cu privire la dobânzile moratorii (a șaptea întrebare)

54 Cea de-a șaptea întrebare este formulată după cum urmează:

„În cazul în care Curtea răspunde afirmativ la una dintre întrebările preliminare formulate anterior, și anume în cazul în care răspunsurile formulate ar trebui să determine instanța sesizată să ordone o rambursare, chiar și parțială, a sumelor compensatorii monetare, dobânzile moratorii care pot fi eventual alocate nu în temeiul al textelor comunitare, ci al textelor naționale trebuie puse în sarcina bugetului Comunităților Europene prin deducerea sumelor percepute de Franța în numele acestora?”

55 Din observațiile elaborate anterior rezultă că această întrebare nu mai are obiect.

Cu privire la cheltuielile de judecată

56 Cheltuielile efectuate de Guvernul Republicii Franceze și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări; întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tribunal d'Instance din Lille prin Hotărârea din 29 iunie 1979, hotărăște:

1) Regulamentul nr. 652/76 al Comisiei din 24 martie 1976 este lipsit de validitate:

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile amidonului de porumb pe o altă bază decât cea a prețului de intervenție pentru porumb, după deducerea restituirii la producția de amidon;

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile amidonului de grâu pe o altă bază decât cea a prețului de referință pentru grâu, după deducerea restituirii la producția de amidon;

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile ansamblului de diverse produse, rezultate ca urmare a transformării unei anumite cantități din același produs de bază, cum ar fi porumbul sau grâul, într-o ramură de producție determinată, la o valoare net superioară sumei compensatorii stabilite pentru această cantitate dată din produsul de bază;

- în măsura în care acesta stabilește sumele compensatorii aplicabile feculelor de cartofi care le depășesc pe cele aplicabile în cazul amidonului de porumb.

2 Această lipsă de validitate o antrenează pe cea a dispozițiilor regulamentelor ulterioare ale Comisiei care au ca obiect modificarea sumele compensatorii monetare aplicabile produselor menționate la punctul anterior.

3 Lipsa de validitate a actelor cu putere de lege menționate anterior nu permite contestarea percepției sau a plății sumelor compensatorii monetare efectuate de autoritățile naționale pe baza acestor dispoziții, pentru perioada anterioară datei prezentei hotărâri.

4. Prin stabilirea sumelor compensatorii monetare aplicabile sorbitolului care conține mai mult de 2% manită și care este produs pe bază de porumb, Comisia nu era obligată să supună acest produs unei sume compensatorii monetare bazată pe cea aplicabilă porumbului.

5. Izoglucoza, produsă pe bază de porumb, nu trebuie să facă obiectul unei sume compensatorii bazate pe cea aplicabilă porumbului.

Kutscher Pescatore Koopmans Mertens de Wilmars Mackenzie Stuart

O'Keefe

Bosco

Touffait

Due

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 15 octombrie 1980.

Grefier
A. Van Houtte

Președinte
H. Kutscher